

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

The Development of Integrated Career Content Learning

Unit to Develop Social Skills of Students

with Learning Disabilities

ปิยะธิดา ประทุมศิริ¹ และ ปณัดดา ญวนกระโทก²

Piyathida Pratum Siri¹ and Panadda Yuankrathok

^{1,2} สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อีเมล: Piyaprat@kku.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 17 ธันวาคม 2563

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 25 มีนาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 26 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาผลของการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นการวิจัยแบบ Single Subject Design รูปแบบการวิจัยชนิด A - B - A ผลการวิจัย พบว่า 1) หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่พัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์กำหนดไว้และนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางสังคม 2) ผลของการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า ความถี่ของพฤติกรรมการพูดคุย ปรีกษาหารือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่น ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 คน ในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 2.83 และ 2.33 ครั้ง ตามลำดับ ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.91 6.25 และ 6.16 ครั้ง ตามลำดับ และระยะระงับการให้ ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 3.50 และ 3.00 ครั้ง ตามลำดับ และความถี่ของพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 คน ในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 2.16 และ 2.83 ครั้ง ตามลำดับ ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 4.75 และ 4.83 ครั้ง

ตามลำดับ และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 3.00 และ 3.16 ครั้งตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้, บูรณาการ, ทักษะทางสังคม, ความบกพร่องทางการเรียนรู้

ABSTRACT

The Purposes of this research are to develop an integrated career content learning unit to develop social skills of students with learning disabilities and to study the effect of using an integrated career content learning unit to develop social skills of students with learning disabilities. The research design was single subject design (A – B – A design). The research found that 1) an integrated career content learning unit consists of an integrated career content learning which used in learning activities to enable students with learning disabilities to achieve their intended learning objectives and contribute to the development of social skills of learning disabilities students. 2) The effect of using an integrated career content learning unit to develop social skills of students with learning disabilities found that the frequency of behavior of talking, discussing and interacting with others of 3 students with disabilities which were target groups. In the baseline distance (A1), the mean was 2.66, 2.83 and 2.33 times, respectively. The mean of the intervention variable (B) was 5.91, 6.25 and 6.16 times, respectively, and the interruption time of the actuation variable (A2) was the mean of 3.16, 3.50 and 3.00 times, respectively. And frequency of social rules compliance behavior among the 3 students with learning disabilities in the baseline distance (A1) the mean was 2.66, 2.16 and 2.83 times, respectively. The mean time for action variable (B) was 4.91, 4.75 and 4.83, respectively. And the suspension for the action variable (A2) was the mean of 3.33, 3.00 and 3.16 times, respectively.

Keywords: The development of Learning Units, Integrated Career Content, Social Skills, Learning Disabilities

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษามาตรา 10 กำหนดการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันใน

การรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรคสองการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือผู้ด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษา เกี่ยวกับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเด็กทุกประเภท โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา อย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากวิธีการปกติ ทั้งการใช้ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ และการเข้าสังคม ซึ่งบางโรงเรียน อาจจัดให้นักเรียนพิเศษเรียนในห้องเรียนเดียวกันกับเด็กนักเรียนปกติ หรือที่เรียกว่าการจัดการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ หรืออาจเป็นการจัดการศึกษาพิเศษในห้องพิเศษในโรงเรียนปกติ หรือในโรงเรียนพิเศษในอดีตที่ผ่านมา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มักนิยมให้เข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษ ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย และข้อเสียที่สำคัญคือเป็นการแยกเด็กออกจากสังคมทำให้สังคมไม่ค่อยเข้าใจ เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่เข้าใจสังคม (ผดุง อารยะวิญญู, 2544)

ทักษะทางสังคม (social skills) เป็นกลุ่มของทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันในกลุ่ม อันได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม ฯลฯ รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย รวมทั้ง กฎ กติกาต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงคนรอบข้างอย่างเข้าใจ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้น ดังนั้นทักษะทางสังคมจึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศ ทุกวัย เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีความต้องการและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน (ผดุง อารยะวิญญู, 2541) ก็จำเป็นที่จะต้องได้รับการเตรียมความพร้อมพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้น ปรับเปลี่ยนและพัฒนาความบกพร่องในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างโดยพื้นฐานของลักษณะพิเศษนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ

สถาบันวิจัยนโยบายสาธารณะชนของประเทศอังกฤษที่พบว่า การมีทักษะในการเข้าสังคมถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในอนาคต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) แตกต่างจากความเชื่อที่ผ่านมามองว่า ความสามารถในการเรียนในชั้นเรียนเท่านั้นที่เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของเด็ก ดังนั้นทักษะทางสังคมจึงเป็นทักษะที่ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยและเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับทักษะอื่นๆ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา(ศึกษาศาสตร์) ได้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนได้จัดการเรียนรวมให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยในปีการศึกษา 2562 มีนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 3 คน ปัญหาที่พบเมื่อนักเรียนเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ คือ มีพฤติกรรมไม่สนทนาหรือพูดคุยกับใคร และไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม อาทิเช่น ลุกออกจากที่นั่งในขณะที่ครูสอนหรือทำกิจกรรม ไม่เข้าร่วมการทำกิจกรรมกลุ่มไม่ขออนุญาตเมื่อลุกจากที่นั่งหรือออกนอกห้องเรียน คุยหรือเล่นกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ฝึกนักเรียนปกติให้เป็นผู้ช่วยครูในการช่วยสอน ช่วยเตือน และดูแลในนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติ โดยใช้ความสนิทสนมใกล้ชิดเป็นกันเอง การได้เรียนกับผู้ที่อยู่ในระดับอายุใกล้เคียงกัน จะทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ อบอุ่นใจและภาษาระหว่างนักเรียนด้วยกันนั้นสามารถเข้าใจกันได้ดี ซึ่งคาดว่าจะเกิดผลดีทั้งนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นักเรียนปกติ ครูในชั้นเรียน และระบบการเรียนรวมในภาพรวมของโรงเรียนอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ให้มีพื้นฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มาจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมพร้อมจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพด้วยวิธีปฏิบัติจริง โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) แบ่งขั้นตอนออกเป็นงานย่อยๆ เริ่มต้นฝึกจากขั้นตอนง่ายๆ ไปสู่ขั้นตอนที่ยากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างเข้าใจและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง นักเรียนมีความสุขในการทำงานและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. เพื่อศึกษาผลของการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่มีปัญหาด้านทักษะทางสังคม จำนวน 3 คน เพศชาย 2 คน เพศหญิง 1 คน ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ประจำปีการศึกษา 2562 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1. เป็นนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องทางการเรียนรู้
2. นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจหรือไม่สนใจใครในชั้นเรียนและไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม

3. ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรต้น คือ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ

- 2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย พฤติกรรมการพูดคุย ปรีกษาหารือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่น และพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1. แบบประเมินทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหา ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบประเมินทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาของ วริศรา จัณฑ์กลอย (2553) แบบประเมินนี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2. หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ จำนวน 3 หน่วย ประกอบด้วย

- 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ จำนวน 3 แผน มีเนื้อหาครอบคลุมทักษะทางสังคมประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ รวม 3 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพเรื่อง วันแรมสี่ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่อง แผ่นรองแก้ว และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่อง โคมไฟดาว ซึ่งทุกแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ มุ่งพัฒนาทักษะทางสังคม ประกอบด้วย การพูดคุย ปรีกษาหารือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่นและการปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรม

ในแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 1.0

2.2 แบบบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลาที่เกิดจากความถี่ของพฤติกรรมการพูดคุย ประเมินหาหรือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่นและการปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมใน 3 ระยะ การสังเกตพฤติกรรมจะใช้เวลา 50 นาที โดยแบบบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลาได้รับการหาค่าความสอดคล้องของผู้สังเกต (Inter - observer Agreement: IOA) ได้เท่ากับร้อยละ 90

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลสำรวจทักษะทางสังคม ด้วยแบบสำรวจทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหา โดยครูประจำชั้นและครูผู้สอนในรายวิชาต่างๆซึ่งจากการเก็บข้อมูลจะพบทักษะทางสังคมที่จะใช้ในการวิจัย คือ พฤติกรรมไม่สนทนาหรือพูดคุยกับใคร และไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม

2. ระยะเสัฐาน (A1) สังเกตและบันทึกพฤติกรรมพูดคุย ประเมินหาหรือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่นและพฤติกรรมปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม โดยผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในคาบเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 6 ครั้ง รวมทั้งหมด 2 สัปดาห์

3. ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) ดำเนินการสอนตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพรวม 3 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่องวันแพนชี หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่องแผ่นรองแก้ว และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งทุกแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ มุ่งพัฒนาทักษะทางสังคม ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมพูดคุย ประเมินหาหรือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่นและการปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม โดยผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในคาบเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 12 ครั้ง รวมทั้งหมด 3 สัปดาห์

4. ระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) โดยระงับการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ แต่มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมพูดคุย ประเมินหาหรือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่นและพฤติกรรมปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม โดยผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในคาบเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 6 ครั้ง รวมทั้งหมด 2 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

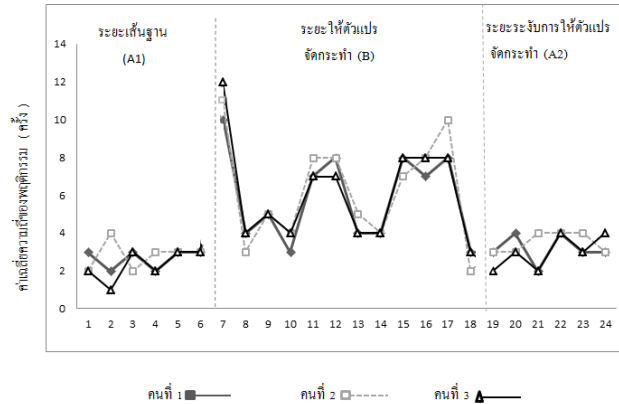
ศึกษาความถี่ของพฤติกรรมทักษะทางสังคมในแต่ละระยะการทดลองของนักเรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย(Mean) (สุวิมล ติรกานันท์, 2546) ร้อยละ(Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) และกราฟเส้น

ผลการวิจัย

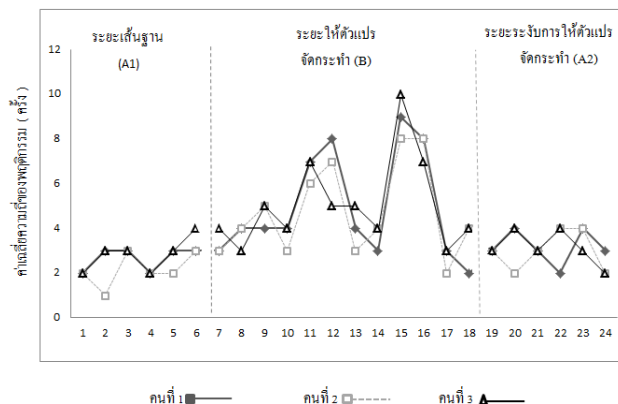
การวิจัยเรื่องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น หลักการ จุดมุ่งหมาย และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ ซึ่งมีจำนวน 3 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่องวันแพนซี หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่องแผ่นรองแก้ว และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ เรื่องโคมไฟดาว โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ จำนวน 1 แผน ดังนั้นจึงมีแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพจำนวน 3 แผน ที่มีความถูกต้องและ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพกับจุดประสงค์ เท่ากับ 1.0 ทั้งนี้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพมีการนำเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer - Assisted Learning) มาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอโดยเพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะคนเก่งช่วยคนที่เรียนอ่อนกว่าเป็นวิธีการที่คนเก่งจะช่วยอธิบาย แนะนำ และแก้ไขปัญหาให้แก่คนที่เรียนอ่อนกว่า ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยใช้การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) แบ่งงานเป็นขั้นตอนย่อยโดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและให้สามารถทำงานชิ้นนั้นๆได้จนประสบความสำเร็จในงาน และนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. ผลของการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของพฤติกรรมการพูดคุยปรึกษาหารือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่น ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 คน ในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 2.83 และ 2.33 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.91 6.25 และ 6.16 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 3.50 และ 3.00 ครั้ง และความถี่ของพฤติกรรมปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 คน ในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 2.16 และ 2.83 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 4.75 และ 4.83 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 3.00 และ 3.16 ครั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพทุกพฤติกรรมมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการพูดคุย ปรัชญาหรือกัน พูดจาโต้ตอบกับผู้อื่น ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 คน

ภาพที่ 2 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 คน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีวศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น หลักการ จุดมุ่งหมาย และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีวศึกษา ซึ่งมีจำนวน 3 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีวศึกษา เรื่องวันแพนซี หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีวศึกษา เรื่องแผ่นรองแก้ว และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีวศึกษา เรื่องคอมพิวเตอร์ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีวศึกษา ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีวศึกษาจำนวน 1 แผน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer - Assisted Learning) และการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) มาช่วยในการจัดกิจกรรมเพิ่มทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความ

บกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งตามแนวคิดของ ประพนอม ดอนแก้ว (2550) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนคือ การจัดกิจกรรมโดยการเรียนรู้โดยการจับคู่ระหว่างผู้เรียนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในขณะที่ทำกิจกรรม โดยสอดคล้องกับ Kohn and Vajda (1975) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นคู่หรือกลุ่มย่อย โดยร่วมกันทำกิจกรรมทุกทักษะ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันและมีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อเจรจาหาความหมายด้วยตนเอง สอดคล้องกับ จุฑารัตน์ อ่อนเจริญ (2560) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมคัดสรรด้านอาชีพ โดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีคะแนนทักษะทางสังคมหลังจากปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าก่อนปฏิบัติกิจกรรมร้อยละ 67.50 และการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) ก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ตามแนวคิดของสมเกตุ อุทธโยธา (2560) ที่ได้กล่าวว่าการวิเคราะห์งานเป็นการแยกย่อยงานหรือเนื้อหาวิชาที่ต้องการจะสอนเด็กในแต่ละครั้งของการสอนออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ หรือหลายขั้นตอนเล็กๆ โดยแต่ละขั้นตอนของงานจะเริ่มจากพฤติกรรมที่เด็กทำได้ง่ายและเพิ่มความยากขึ้นทีละน้อยจนเด็กสามารถทำได้สำเร็จบรรลุเป้าหมายได้ด้วยตนเองเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและทำให้เด็กประสบผลสำเร็จในการเรียนครั้งนั้นๆ โดยใช้เวลาในการฝึกแต่ละขั้นตอนไม่นานเกินไป แต่สิ่งที่สำคัญคือในการเรียนแต่ละครั้งผู้สอนจะต้องให้เด็กได้ฝึกในขั้นตอนที่ง่ายให้ได้เสียก่อนแล้วจึงฝึกขั้นตอนที่ยากขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของเด็กแต่ละคนด้วยซึ่งสอดคล้องกับ ทวีพร ตู้กลาง (2551) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนเรื่องงานประดิษฐ์โดยเทคนิควิเคราะห์งานสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แล้วว่า มีปัญหาทางการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะในการทำงานประดิษฐ์โดยเทคนิควิเคราะห์งานของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการสอนโดยชุดการสอนงานประดิษฐ์สูงขึ้น

2. ผลของการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ งานวิจัยนี้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพซึ่งการฝึกทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถทำได้โดยการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งเป็นการฝึกไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอนเนื้อหาตามหลักสูตรปกติ สามารถนำการฝึกทักษะทางสังคมไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เนื้อหาวิชาเดิมแต่จะเน้นกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิควิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะทางสังคมไปด้วยในขณะที่เรียน สอดคล้องกับ เทียมใจ พิมพวงค์ (2541) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมได้ คือ การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดเนื้อหาให้

สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ พันธุ์ทิพย์ นิลพันธ์ (2558) ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกด้วยกิจกรรมประกอบอาหาร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมประกอบอาหารสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกได้ ทั้งนี้ทักษะทางสังคมในด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่นมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด และผลจากการสังเกตขณะดำเนินการจัดกิจกรรมประกอบอาหารสำหรับนักเรียนออทิสติก การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และการฟังความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนชอบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง ชอบทำกิจกรรมประกอบอาหาร นอกจากนี้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้านการช่วยเหลือตัวเอง การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงานเป็นกลุ่ม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ C.Raines (2016) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความมั่นใจและทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ รู้สึกว่าตนเองมีความบกพร่องไม่เหมือนเพื่อนนักเรียนคนอื่นๆ กิจกรรมในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เกิดความมั่นใจ และสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถช่วยเพิ่มทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ได้ เพราะการสอนในรูปแบบนี้เป็นการสอนทักษะทางสังคมจากสถานการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการสนทนาในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้พูดคุย ปรีกษาหารือกัน พุดจาโต้ตอบกับผู้อื่น และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การฝึกทักษะทางสังคมแก่นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้นั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทำได้โดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ กับนักเรียนปกติ และคุณครูในโรงเรียนจะทำให้ให้นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้สามารถเรียนร่วมกับเพื่อนนักเรียนและอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 การวิจัยในครั้งนี้กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมาก ดังนั้นควรเลือกกลุ่มเพื่อนที่มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ในการเรียนร่วมชั้นเดียวกันกับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้เพราะมีความคุ้นเคยทั้งนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้และกลุ่มเพื่อน ทำให้ง่ายต่อการช่วยเหลือและพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้

1.2 การสอนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพ ผลงานหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเรียน อาจจะมีการจัดจำหน่ายให้นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ได้พัฒนาทักษะทางสังคมกับผู้อื่นนอกจากกลุ่มเพื่อนในห้องเรียน อีกทั้งยังเป็นการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการสื่อสาร เช่น ระยะเวลาในการสนทนา จำนวน ประโยคที่สนทนากับกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

2.2 ศึกษาการใช้วิธีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ปฐมวัย หรือ มัธยมศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). "ทักษะสังคม" พื้นฐานอยู่ร่วมกันอย่างมีสุข. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2562, จาก <http://www.kriengsak.com/node/1288>.

จุฑารัตน์ อ่อนเจริญ. (2560). กิจกรรมคัดสรรด้านอาชีพโดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนวอนนภาศัพท์ จังหวัดชลบุรี. การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2561.

ทวีพร ตู่กลาง. (2551). การพัฒนาชุดงานสอนงานประดิษฐ์โดยเทคนิควิเคราะห์งานสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทียมใจ พิมพ์วงศ์ . (2541). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตการศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

ประนอม ดอนแก้ว. (2550). การใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวทางกายในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเวียงมอกวิทยา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผดุง อารยะวิญญู. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พีเอ----- . (2544). เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บริษัทไร่ไทย เพรสจำกัด.

- พันธุ์ทิพย์ นิลพันธ์. (2558). การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกด้วยกิจกรรมประกอบอาหาร : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดจันทาราม จังหวัดจันทบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 30, 134-143.
- วริศรา จัณฑ์นกลอย. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีภาวะสมาธิสั้น*. (ปริญญาานิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเกต อุทธโยธา. (2560). *การเรียนรู้รวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ*. เชียงใหม่: อินฟอร์เมชั่นเทคโนโลยี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *แนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์:แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- James C. Raines (2016). *Improving the Self-Esteem and Social Skills of Students with Learning Disabilities*. Retrieved 20September 2020, from <https://oxfordre.com/socialwork/view/10.1093/acrefore/9780199975839.001.0001/acrefore-9780199975839-e-1218>.
- Kohn, J.J., & Vajda, P.G. (1975). Peer-mediated instruction and small group interaction In the ESL classroom. *TESOL Quarterly*, 4(9), 379 – 390.